

UPPSALA
UNIVERSITET

Vindkraftteknikerutbildningar i Sverige åren 2014-2018 - en analys

Noden för utbildning- och kompetensfrågor inom Nätverket för vindbruk
Uppsala universitet, Vindenergi Campus Gotland
2016-01-14

Liselotte Aldén
Andrew Barney
Marita Engberg Ekman

Introduktion

I Nätverket för vindbruk har noden Uppsala Universitet Campus Gotland ansvar för utbildning och kompetensfrågor. I uppdraget ingår att analysera utbildningsläget inom vindkraft. Rapporten *Utbildningsläget för vindkraftsutbildningar i Sverige* har hittills publicerats vid två tillfällen, för läsåren 2013-2014 och 2014-2015, på Nätverket för vindbruks hemsida.

Eftersom antalet utbildningsplatser för vindkrafttekniker har minskat avsevärt de senaste åren har vi bedömt att det behövs en fördjupad analys av utbildningsläget för vindkrafttekniker, vilken vi nu kan presentera.

Utbildningsutbud läsåren 2014-2018

Vindkrafttekniker utbildas i Sverige på yrkeshögskolor. Det finns yrkeshögskoleprogram som har inriktning vindkrafttekniker eller med viss anknytning till vindkrafttekniker. Nedan presenterar vi pågående utbildningar och en sammanställning av vindkraftteknikerprogram med examensår 2014 till 2018.

Pågående program inom yrkeshögskola med inriktning vindkrafttekniker

Under läsåret 2015-16 finns fyra tvååriga program till vindkrafttekniker med olika specialinriktning. De ges av:

- Centrum för flexibelt lärande, Söderhamn
- Folkuniversitet i Varberg
- Hjalmar Strömerskolan, Strömsund
- Lernia Utbildning AB, Piteå

Programmet ”Internationell vindkrafttekniker i kallt klimat” som ges av Lernia Utbildning AB i Piteå avslutas vårterminen 2016. De övriga programmen fortsätter utbildningarna eller har ansökt om nya startomgångar.

Därutöver finns ett vindkraftteknikerprogram vid Lapplands Lärcentra i Jokkmokk som är 1,5 år långt som också avslutas vårterminen 2016.

Pågående program inom yrkeshögskola med viss anknytning till vindkrafttekniker

Från hösten 2015 ger Lernia Utbildning AB i Piteå ett tvåårigt program för servicetekniker vilket omfattar en mindre del vindkraft.

Inom programmet ”Service och underhåll på förnybara energisystem” i Vänersborg kan studenterna välja att specialisera sig på vattenkraft, vindkraft och biogas. Programmet är 1,5 år långt och avslutades vårterminen 2015. Några av totalt 24 studenter har valt vindkraft. Dessa tillkommer utöver de utbildningsplatser som redovisas i tabell 2 eftersom ett exakt antal inte är tillgängligt.

Det finns också program för service- eller drifttekniker på flera andra orter. I tillgänglig information finns inga uppgifter om vindkraftteknik ingår i programmen.

Sammanställning av vindkraftteknikerprogram med examensår 2014-2018

Förutom ovan nämnda program fanns också nu avslutade program på Storuman Lärocentrum, Christopher Polhemsgymnasiet i Visby och Folkuniversitetet i Mölndal.

Utbildare	Namn på program
Hjalmar Strömerskolan i Strömsund	Vindkraftstekniker
Lernia Utbildning i Piteå	Internationell vindkrafttekniker/ Internationell vindkraftstekniker i kallt klimat
Storuman Lärocentrum	Vindkraftstekniker i kallt klimat
Christopher Polhemsgymnasiet i Visby	Vindkrafttekniker
Centrum för Flexibelt Lärande i Söderhamn	Vindkraftstekniker - offshore
Folkuniversitet Campus Varberg	Energitekniker specialisering vindkraft
Folkuniversitet Mölndal	Vindkrafttekniker
Lapplands lärocentra i Jokkmokk	Servicetekniker på eldistribution och vindkraft

Tabell 1. Sammanställning av vindkraftteknikerprogram 2014-2018.

Källor: Yrkehögskolemyndigheten, 2015 och Yrkehögskolemyndigheten, 2014

Utbildningsplatser för vindkrafttekniker

I tabell 2 nedan ser vi antalet utbildningsplatser vid de olika skolorna för examensåren 2014 - 2018. Antalet utbildningsplatser har minskat drastiskt under dessa år, från ungefär 150 till 45 platser.

Utbildningsplatser

Utbildare	Antal utbildningsplatser				
Examinationsår	2014	2015	2016	2017	2018
Hjalmar Strömerskolan i Strömsund	35	35	35	0	0*
Lernia Utbildning i Piteå	32	30	30	0	0
Storuman Lärocentrum	25	0	0	0	0
Christopher Polhemsgymnasiet i Visby	20	0	0	0	0
Centrum för Flexibelt Lärande i Söderhamn	20	20	0	20	20
Folkuniversitet Campus Varberg	0	25	25	25	25
Folkuniversitet Mölndal	20	20	0	0	0
Lapplands lärocentra i Jokkmokk	0	20	20	0	0
Summa	152	150	110	45	45

Tabell 2. Utbildningsplatser för vindkrafttekniker vid olika skolor och examinationsår.

Källor: Yrkehögskolemyndigheten, 2015 och Yrkehögskolemyndigheten, 2014

* Hjalmar Strömerskolan har ansökt att starta nya grupper med start HT-16 vilket innebär att ytterligare 35 platser kan tillkomma.

Utbildade vindkrafttekniker

Tabell 3 visar antalet studenter som har gått ut från respektive skola med examens- eller utbildningsbevis. Antalet avgångsstudenter minskar snabbt från 123 till 79 under åren 2014 till 2016. Det framgår tydligt i tabell 4 att när utbildningsplatserna sjunker till endast 45 under år 2017 kommer en bristsituation att uppstå. Under år 2018 kan utbildningsplatserna öka med 35 till totalt 80 platser om Hjalmar Strömerskolan får godkänt att starta en utbildningsgrupp höstterminen 2016.

I tabell 4 kan vi se att det är 70 - 80 % av studenterna som genomför hela utbildningen.

Studenter med examens- eller utbildningsbevis

Utbildare	Antal examinerade* studenter			
Examinationsår	2013	2014	2015	2016**
Hjalmar Strömerskolan	25	32	28	26
Lernia Utbildning i Piteå	28	28	24	20
Storuman Lärcentrum	23	17	0	0
Christopher Polhemsgymnasiet i Visby	19	20	0	0
Centrum för Flexibelt Lärande Söderhamn	16	19	14	0
Folkuniversitet Campus Varberg	0	0	16	14
Folkuniversitet Mölndal	0	7	5	0
Lapplands lärcentra i Jokkmokk	0	0	17	19
Summa	111	123	104	79

Tabell 3. Studenter för olika skolor och examinationsår med examens- eller utbildningsbevis.

Källor: Noden för utbildning- och kompetensfrågor inom Nätverket för vindbruk, 2015, Yrkeshögskolemyndigheten, 2015 och Yrkeshögskolemyndigheten, 2014

* Studenter med examens- eller utbildningsbevis

**Maximalt antal studenter som kan examineras

Examensår	2014	2015	2016	2017	2018
Antal utbildningsplatser	152	150	110	45	45**
Studenter med examens- eller utbildningsbevis	123	104	79*	32*	

Tabell 4. Jämförelse mellan antal utbildningsplatser och studenter som genomfört utbildningen.

Källor: Noden för utbildning- och kompetensfrågor inom Nätverket för vindbruk, 2015, Yrkeshögskolemyndigheten, 2015 och Yrkeshögskolemyndigheten, 2014

*Maximalt antal studenter som kan examineras

** Hjalmar Strömerskolan har ansökt att starta nya grupper med start HT-16, vilket innebär att ytterligare 35 platser kan tillkomma

Analys av tillgång och efterfrågan av vindkraftteknikerutbildningar

Noden för utbildning- och kompetensfrågor bedömer att behovet av vindkrafttekniker kommer att fortsätta att ligga på en relativt hög nivå för att på sikt öka mycket. Enligt rapporten *Behov av vindkrafttekniker för perioden 2015 – 2019* beräknas behovet till minst 450 tekniker eller 112 per år (Andersson, 2015). För att fylla detta behov av vindkrafttekniker bör det finnas minst 130 utbildningsplatser per år.

Det har tidigare i analysen konstaterats att antalet utbildningsplatser för vindkraftstekniker minskar under åren 2015-17 från 150 till 45 platser. Yrkeshögskolemyndighetens beslut att inte ge Hjalmar Strömerskolan och Lapplands Lärcentrum tillstånd att starta nya utbildningsgrupper höstterminerna 2015 och 2016 respektive vårterminerna 2016 och 2017 samt att även avslå fler utbildningar 2013-14 har skapat en situation där alldeles för få vindkrafttekniker utbildas.

För att påtala de framtida konsekvenserna av det drastiskt minskande antalet utbildningsplatser gjorde därför representanter för Nätverket för vindbruk och branschorganisationen Svensk Vindenergi en uppvaktning hos Yrkeshögskolemyndigheten i mars 2015.

Noden för utbildning- och kompetensfrågor i Nätverket för vindbruk tillsammans med branschen ser med oro på att utbildningsplatserna för vindkraftstekniker minskar. Hjalmar Strömerskolan är den enda skolan i Sverige som har ansökt om start av nya utbildningsgrupper höstterminerna 2016 och 2017. Detta innebär att även om Yrkeshögskolemyndigheten tillstyrker dessa så kommer högst 80 utbildningsplatser att finnas 2018. För att kunna tillgodose behovet av vindkrafttekniker krävs alltså fler utbildningsplatser.

Utökningen av utbildningsplatser som behövs bygger på att Hjalmar Strömerskolan får nya startomgångar, att Folkuniversitetet i Varberg och Centrum för flexibelt lärande i Söderhamn fortsätter med sina utbildningar samt att ytterligare utbildare erbjuder minst 50 platser. Alltså bör två nya eller tidigare utbildare tillkomma med start hösten 2017.

Det kan konstateras att under åren 2016 till 2018 kommer betydligt färre vindkrafttekniker examineras än det behov som finns i branschen. För att detta behov ska kunna tillfredställas år 2019 är det nödvändigt att nuvarande utbildare plus två nya utbildare startar utbildningsgrupper under 2017.

Litteraturförteckning

Andersson, C., 2015. *Behov av vindkrafttekniker för perioden 2015 - 2019*. [Online]
Available at:
<https://www.natverketforvindbruk.se/Global/PM%20Rekryteringsbehov%20reviderat%202015.pdf>
[Använd 20150730].

Yrkeshögskolemyndigheten, 2014. *Bilaga 1b: Platser med avslut 2014-2020 efter län och kommun*. [Online]
Available at: <http://blitolk.nu/Documents/Publikationer/Aterrapporteringar/Bil-1b-Platser-med-avslut-2014-2020-sort-lan-kommun.xlsx> [Använd 20151113].

Yrkeshögskolemyndigheten, 2015. *Bilaga 1a: Platser med avslut 2015-2021 efter utbildningsområde (YH)*. [Online]
Available at:
<https://www.myh.se/Documents/Publikationer/Rapporter/2015/Bilaga%201a%20Platser%20med%20avslut%202015-2021%20efter%20utbildningsomr%c3%a5de%20%28YH%29.xlsx>
[Använd 20151113].